

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5.—

Egy hónapra	—	ck 35.—
Egy szám	—	1.50

Herriot tragédiája

Párisi hírek szerint Herriot rövidesen visszavonulásra kényszerül. A francia radikalizmus e kétségkívül becsületes vezérférfiának tragédiája ott kezdődött el, mikor befelé keményen kezdett hozzá a reakció likvidálásához és kifelé tovább ragaszkodott a poincaréi hagyományhoz. Csodálatos ellentmondás volt egész működése a becsületes jóhiszeműségnek és a fejfájós hiedelmeknek, melyek megakadályozták abban, hogy külpolitikai vonatkozásban a pacifizmust szószerint értelmezze. Csakis ez magyarázza meg azt a lehetőséget, mellyel immár barátai és elvtársai is számolnak, hogy esetleg rövidesen ott kell hagynia a kormányelnöki széket. Herriot tulajdonképpen egy tömegfélelemnek, egy tömegszuggeszióknak áldozata. Franciaország legprogresszívabb elemei is komolyan tartanak Németország imperialista törekvéseinek feltámadásától s így érthető, hogy Herriot sem tudta kivonni magát ez alól a hangulat alól. A francia radikalizmus külpolitikai magatartása Németország felé legfőképpen tónusban különbözött el a poincaréi magatartástól, lényegében azonban ugyanaz maradt. Az imperializmustól való félelmében maga is fentartotta imperializmusát s az igaztalanságok hosszú sorozatát követte el Németország ellen. A külni zóna kiürítésének késleltetése, a genfi jegyzőkönyvhöz való ragaszkodás olyan cselekedetek voltak, melyek legkevésbé voltak alkalmasak arra, hogy a béke szellemét megerősítsék és Németországban a bizalmat megszilárdítsák.

Chamberlain békebeszède pörölyként csapott le erre a külpolitikai konzervativizmusra. Az eddigi barát hirtelen az ellenfél szerepében mutatkozott be, ami annál is inkább lesújtó, mert az európai béke lobogóját ezuttal nem a radikalizmus, a francia progresszió felkent lovagja lobogtatta meg a világ felett, hanem az angol konzervativizmus pápája. Egész Európában élénk hangulatváltozás észlelhető a béke kérdésében. Reakció és haladás egyként rájöttek arra, hogy belpolitikai céljaik megvalósítása csakis nyugodt, surlódásmentes külpolitikai atmoszférában érhető el. Nagyon szomorú, hogy ezt a hangulatot Herriot ismerte fel legkevésbé. Ez pecsételte meg sorsát, mely egyike a legszimpatikusabban tragikus sorsoknak.

Míg belpolitikai kérdésekben a legbecsületesebb intranzigenciával védte meg a forradalmi hagyományokat, addig külpolitikai vonatkozásokban alig jutott el tovább a jószándéknál, ami végeredményben egyenlő a poincaréi cselekedettel. Valószínű, hogy Herriot kudarcára nem alacsony kárörömmel tekintenek elbaratai: Briand, Loucheur, Cailleaux. Egyénileg Herriot végtelenül szimpatikus, a humanista világfelfogásnak becsületes megtestesítője.

Hogy mégis rövides távozásról szólnak a hírek, — még pedig éppen a radikálisok köréből jövő hírek — az érthető, különösen érthető Chamberlain békebeszède óta. A bukás kizárólag személyi természetű és tulajdonképpen nem más, mint becsületes következetesség. A francia radikalizmus ma elég erősen áll, úgy politikai, mint vezéri szerepre hivatott férfiak tekintetében. De a mai parlamentáris viszonyok között a személyi kudarc és következetesség csak személyi változással oldható meg. Ha Herriotnak menni kell, ez azt jelenti, hogy olyasvalakiknek kell átvenniök a vezetést, akiket személyi elkötelezettség nem gátol abban, hogy az új külpolitikai konstelláció összes tanulságait levonják. Kár, hogy Herriotban nem volt meg az az eszmei és személyi hajlékonyság, mely lehetővé tette volna számára a súlyos külpolitikai kudarcok elkerülését. Ha netán mégis mennie kellene, úgy utódainak első feladata az lesz, hogy a francia békepolitikát a változott viszonyok szerint radikálisan megváltoztassák.

Chamberlain békebeszède megpecsételte Herriot sorsát

Briand, vagy Loucheur veszik át örökét. Elkerülhetetlen az összeütközés a kamara és a szenátus között

(Páris, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világpolitikai érdeklődés homlokterében kétségkívül Chamberlain hatalmas békebeszède áll, melyben nyíltan és erőlesen — a kontinentális béke érdekében — Németország mellé állott a konzervatív vezér. Ez a beszéd a francia külpolitika teljes dezavválását jelentette, annak a politikának a csődjét, mely most is göresösen ragaszkodik a genfi jegyzőkönyvben lefektetett biztonsági klauzulákhoz. Nem csoda tehát, ha ezen merev politika exponensének: a különben jóhiszemű Herriotnak állása megrendült. Herriot pozícióját több belső kudarc már előbb megrendítette, most ez a kudarc fokozódott azzal a ténnyel, hogy a genfi jegyzőkönyv kérdésében Olaszország is elutasító magatartást tanúsít.

Eppen ezért érthető, hogy párisi politikai körökben a legkomolyabban számolnak azzal, hogy Herriot rövidesen visszavonul. A kombinációk szerint helyét Briand, vagy Loucheur veszi át. Bár a kamara a szavazásoknál tulsúlyban áll a kormány mellett, Herriot mégis bu-

kottnak tekinthető, mert minden kezdeményezését kudarc éri.

A leghalálosabb dőfést Herriot politikájának Chamberlain őszinte és erélyes állásfoglalása a genfi jegyzőkönyv ellen, azonkívül Mussolini expozéja, melyben lesújtólag nyilatkozik a genfi jegyzőkönyvről, adta meg.

Herriot viszont sokkal inkább exponálta magát a genfi tervezet mellett, semhogy más megoldást találhatott volna, mint szigorú kitaratást álláspontja mellett. Az az általános vélemény alakult ki politikai körökben, hogy a kormánykrisis még a nyári szünet előtt bekövetkezik.

Egyébként a szenátusban a hétfőn kezdődő költségvetési vita elé nagy érdeklődéssel tekintenek, mert a szenátus pénzügyi bizottsága a költségvetés több tételének törlését javasolta, amelyet a kamara már el is fogadott. Különösen a vatikáni követség kérdése körül várható heves viták. Politikai körök véleménye szerint a szenátus és a kamara között az összeütközés elkerülhetetlen.

A nemzeti párt elismeri az alkotmányt?

Parlamentári deklarációra készül a fuzionált párt

(Bucuresti-Bukarest, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt, amely a liberális kormány uralomra kerülése óta sohasem mulasztott el egyetlen egy alkalmat sem annak hivatalos leszövezésére, hogy sem az alkotmányt, sem a parlamentet nem ismeri el törvényesnek, a „Viitorul“ híradása szerint gyökeresen revízió alá veszi eddigi magatartását. A „Viitorul“ szerint a fuzionált párt a kamara egyik legközelebbi ülésén be fogja jelenteni, hogy elismeri az alkotmányt.

A német választás előestéjén

Véres verekedésekbe fullad a választási kampány. Kompromisszumra készülnek a középpártok. Morgenroth, Morgenroth!

(Berlin, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Németországban az elnökválasztási mozgalom körül a legnagyobb heveséggel folyik a harc. Az utcai tüntető felvonulások napirenden vannak. Tegnap a kommunisták megtámadták a Bismark-szövetség tagjait. Az utcai harcban egyet életveszélyesen megsebesítettek. A tetteseket letartóztatták. Weissenseeben a kommunisták a röpecdulákat kiragasztó fájvédőket megtámadták és félholtra verték. A támadó kommunisták közül hármat letartóztattak. Moabitiben a nemzeti szocialisták a köztársasági szövetség tagjait támadták meg. Az összeütközés olyan heves volt, hogy a rendőrség csak nehezen tudta megfékezni a verekedőket.

A választási küzdelemnek legérdekesebb epizódja a Hindenburg-Ludendorff-féle levélváltás. Hindenburg levelet írt egykori harcos társának, Ludendorffnak, amelyben nyomatékosan kérte, hogy ne jelöltesse magát az elnökségre. Hindenburg leveleiben hangsúlyozta, hogy eddig még semmit sem kért Ludendorfftól, most azonban a birodalom érdeke követeli meg, hogy ezzel a kéréssel hozzáforduljon. Ludendorff válaszában leszögezte, hogy a levél dacára is ragaszkodik a jelöltségéhez.

A német választás problémája élénken foglalkoztatja a francia sajtót is, amely számol azzal, hogy Jarrest választják elnöknek. A „Matin“ fascimilében egy német röpiratot közöl, amelynek szövege így szól:

Morgenroth, Morgenroth
Wählt die Flagge, schwarz, weiss, roth
Das macht den Franzosen tot
Wählt Jarres!

A „Matin“ cikkében azt fejtegeti, hogy az elnökválasztást nyilvánvalóan a reváns szelleme irányítja, mert a német közvélemény minden biztonsági tárgyalások ellenére esküdt ellensége a franciáknak.

A „L'Etoile“ szerint Jarres a Hohenzollernnek

embere és ezért van neki legtöbb esélye a győzelemre. Véleménye szerint, ha a monarchisták merték volna a trónörökösöt jelölni, úgy már az első fordulónál megválasztották volna.

A választási küzdelem részleteiről a legújabb jelentések az alábbiakban számolnak be:

Ismeretes, hogy a birodalmi elnökségért két jelölt küzd. Különösen erősen készülődik a Hitler-csoport, amely Ludendorffot szeretné elnöknek, ennek a pártnak esélye azonban nagyon csekély. A mérsékeltbb nemzetieknek van a legtöbb kilátásuk a győzelemre, de szenvedélyesen agítálnak a monarchisták, demokraták, szociáldemokraták, kommunisták és a katolikus centrupárt is.

Politikai körökben nem tartják lehetetlennek, hogy az erők tulságos szétforgácsolódása miatt a második szavazás is eredménytelen lesz. Ha a centrum időközben megegyezne a demokratákkal, úgy Marx megválasztása valószínű, de még ebben az esetben is sok függ a szociáldemokraták és a bajor néppárt hovácsatlakozásától. Ujabbán arról is szó van, ha a második választáson sem tudnak komoly többséget biztosítani a középpártok jelöltjeinek, akkor a centrum, a demokratapárt, valamint a szociáldemokratapárt Luther jelölésével választási paktumot kötnek.

Két öngyilkosság egy nap alatt

Egy fiatal ember és egy urileány a vonat kerekei alá dobták magukat

(Cluj-Kolozsvár, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi este felé a kolozsvári állomás egyik pályára a Renner-börgyár közelében levő vasúti pályán egy borzalmasan összeroncsolt fiatal ember hullájára bukkant. Az esetről azonnal jelentést tett feletteseinek, akik értesítették a rendőrséget a megdöbbentő felfedezésről. A IV. kerület inspekciós rendőrtisztjei a híradásra azonnal kiszállottak a helyszínre és megtették a szükséges intézkedéseket. Az áldozat egy 18—19 évesnek látszó fiatal ember volt, ruhájáról ítélve, a közönségesebb osztályhoz tartozhatott. Fejét a vonat kerekei teljesen szétronsolták, úgy, hogy felismerhetetlen volt. Motozás alkalmával egy cédulácskát találtak csizmaszárába dugva, melyre otromba, kusza betűkkel ezek voltak írva: „Összeveszttem apámmal. Meguntam már az ilyen életet. En mesterember akartam lenni, de apám nem akart ebbe beleegyezni, ezért állandó volt közöttük a civakodás. A vonat elé vetem magamat, eleget szenvedtem már. Aláírva: Nagy Ferenc.

A rendőrség a cédulácska alapján azonnal bevezette a nyomozást. Azonban néhány óra múlva a fiu apja, Nagy Péter kolozsvári bérkocsis jelentkezett a rendőrségen. Elmondta, hogy összekülönbözött ideges fiával, mire az izgatottan elrohant hazulról és kijelentette, hogy többet nem látják viszont. Az apa érdeklődni ment a rendőrségre nem-e tudnak valamit a fiuról. Itt aztán felvilágosították a tragikus esetről.

A péntekről szombatira virradó éjjel ismét egy megrázó öngyilkosság történt. A repülőhid közelében a járókelők egy jól öltözött urilány hullájára bukkantak, mely a sineken feküdt.

Azonnal bizottság szállt ki a helyszínre. A rendőrorvos megállapította, hogy az öngyilkosság úgy 2 és 3 óra között történt, abban az időtábjában, mikor berobogott a székelykocsárdi személyvonat. A közelben lakó népek azt vallották, hogy körülbelül ebben az időtábjában elfojtott sikolyt hallottak a pályatest felől. Nem gondoltak semmi rosszra s így nem vizsgálták át a pályát. Csak reggel bukkantak rá a véres tetemre.

A szerencsétlen lánynál semmiféle írást nem találtak. A bizottságnak az a véleménye, hogy öngyilkosság történt, mert hiszen a vonat éjszaka olyan nagy zajjal szokott közlekedni, hogy azt a sinen áthaladónak okvetlen meg kell hallania. Balesetről tehát nem igen lehet szó.

A vizsgálat különben még tart mind a két esetben.

Korai pészách

Irtá Sölem Aléchem

III.

2

A szerencsétlen Pinkusz Pinchesz sok meg nem szünő gyűlöletet táplált a narrenbergiek, valamint rabbijuk, doktoruk és hitszónokuk ellen. A szerencsétlen emigránshoz a rabbi, doktor és hitszónok a következő három kérdést intézte:

Miért szegény? Miért jár olyan rongyosan? Miért nem beszél németül?

Erre a szegény zsidó, kissé talán túl arrogánsan ezt válaszolta: „Adoni, uram, király! minden kérdésére sorra válaszolni fogok. Ami azt illeti, hogy szegény és lerongyolódott vagyok, az igaz. A mindenható ugyan akart nekem pénzt adni, de én azt mondom neki, adja inkább a Mendelsohnnak, — az ugyanis ki-keresztelkedett, tehát nem lesz része a másvilági boldogságban. Ami azonban azt illeti, hogy magának az én jiddis-lósenom nem tetszik, hát csak azt szeretném tudni, hogy tenne maga, ha maga kerülne le német nyelvvel Moszkvába, vagy épenséggel Berdicsevbe? Akkor tudná csak meg, milyen Istenünk van nekünk.”

Szerencsére azonban a rabbi az egész beszédből csak egyes szavakat értett meg, mint például hogy pénz, Mendelsohn, Moszkva...

Ennek ellenére, hozzáfogott egy erkölcsi kuklipredikációhoz. Elmondta, hogy mily „borzasztó szemtelenség”, ha egy szegény zsidó az orosz politikába ártja magát és Mendelsohn bankárt kritizálja.

— Oh, éppen ez a ti szerencsétlenségtek — prédikált tovább a rabbi, — hogy olyan dologba ártjátok magatokat bele, amihez semmi

Riport a tavaszi divatról

Fekete és cikláménlila az idei divatszín. Elérkezett a színes női selyemingek divatja. Kétezer lej egy férföltöny munkadíja. Séta a divat körül

(Cluj-Kolozsvár, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) „Itt a tavasz, a szívem mocorogni kezd.” Ezt onnan tudom, hogy maszatos inasgyerekek ordítják utcáhoszat mindenfelé a fülembé. Valami ócska kis pesti kaplú ez, amiből a város kölykei husz és egynéhány esztendő múlva rendeznek reprizt. No meg azután már hetek óta garmadával hoz a posta a jó vidékről verseket, alanyi költeményeket és egyéb jókat, hogy majd szétveti a sok poézis a szegény szerkesztőségi papirkosarak oldalát. Az irodalmi rovatvezetőt sem irigylem ilyenkor tavasszal, szegény feje naponta bőrig ázik a verszivatárokbán. Hiába, mégis csak itt kell lennie a tavasznak, ha egész Erdély és Bánság minden lyrai kedélye és titkos poéta-nagysága ilyen buzgalommal igyekszik leróni képzelte adósságát a Tavasz iránt.

Néhány nap előtt megjelentek az első dandyk is a korzón. Szigorúan az idei párisi tavaszi divat szerint öltözve. Jóképi fiúk, akik olyan akkurátossággal vannak összerakva, mintha most léptek volna ki egy divatlapból. Egyenesen a kolozsvári korzó aszfaltjára. Felesleges irnom ugye, hogy ezek az arslánok micsoda rettenetes pusztítást visznek végbe a női szívek csalogásában? Valósággal döglésztik őket. Így érthető azután a városi főorvosi hivatal tegnapi bulletinjé, hogy amióta ezek az urak megjelentek a korzón, a lányok között — tizenháromtól felfelé — járványszertien lépett fel a szívdobogás. Magamfajta halandóra, aki olyan, mint amilyen pont tizenkettő van egy tucatban, már ezután rá se néznek a tavasszal teli nők.

Szóval itt a tavasz. Akkor új divatnak is kell jönnie. Mert 5685 esztendő óta a tavasz még minden évben más divatot, más színt kreált. Volt idő, mikor hupikéket, volt idő, mikor jayvöröset. Az idén a fekete és a cikláménlila színek fognak dominálni. Ezt a türelmetlen olvasókra való tekintettel, előre sejtetem. Egyébként tessék velem tartani sétámban a tavaszi divat körül:

(Kezdjük a nőknél)

Szabó Jenő Wesselényi-utcai pazarul berendezett üzletébe megyünk először. Az üzlet tulajdonosa szívesen áll rendelkezésünkre, midőn az idei női divat iránt érdeklődünk:

— Most jöttem meg párisi bevásárló utamról. Női tavaszi kabátokban az idén főleg a fekete selyem lesz a divat. Ilyen anyagból készült kabát közepfinom minőségű, 3500—4000 lejbe kerül, míg a legfinomabb fekete selyemkabátok ára 6—7000 lej körül variál. A tavalyi árakhoz képest pamutárunknál 10 százalék, gyapjuféléknél 15 százalék

közötök. Ezért ütnek benneteket és kergetnek ki benneteket és mi német-zsidó polgárok szegyet szenvedünk miattatok. És még sok ilyen komoly, bölcs szót öntött ki a narrenbergi rabbi és hitszónok hiába, mert a zsidó vajmi keveset értett mindebből.

Többször dobták Pinkusz Pincheszt ki és szidták le koldusnak, lengyelzsidónak és más miegymásnak, végül azonban csak kivitte, hogy valami pénzt adtak neki kölcsön, amelyért azután nyomtatványárut hozatott a hazájából, mert hátha mégis csak sikerül valamit keresnie? És kapott is egy szállitmány könyvet és könyvecskét, egy néhány „szidurt”, „chumest”, „luácho”, „hagadát”, főképen azonban luáchokat. Mint azonnal észrevette, a naptárak iránt nagyobb volt a kereslet, mint a többi áru iránt. Pinkusz Pinchesz nem hiába töltötte idejét német testvérei közt, megértette, hogy a luách a legjobb áru Narrenbergben. És tudta, hogy mit csinál, — egy nap alatt eladta az egész szállitmány luácho. Ujjabbakat rendelt és ezt is mindjárt elhelyezte. Ekkor aztán Pinkusz Pinchesz elkezdett nőni és virágozni, azaz hogy vándorolni egyik városkából a másikba, hátán könyvesomagokkal, főleg berdicsevi, varsói és vilnai gyártmányu luáchokkal. De a főpiac továbbra is Narrenberg maradt, mert sehoh sem volt a kereslet ekkora, mint itt.

Egy narrenbergi zsidó, ha egy zsidó naptárt, vagy mint ő nevezi, széfert vesz, háromirányu jótéteményt csinál: 1) otthona számára zsidó széfert szerez be; 2) a zsidó irodalmat pártolja vele; 3) a lengyelzsidónak valami keresményt juttat.

És a lengyel zsidónak nem is megy rosszul. Az első évben tízéval árusítja a naptárakat,

és selyemárunknál 15—20 százalék a drágulás. A nyersáruk ára drágult meg ennyivel, amit a kreskedőnek át kell vinnie a fogyasztóra.

— Női kosztimők fekete divatkelméből fognak az idén készülni. Főleg feketéből. De nem kevésbé lesz divatos a dohánybarna és Tegethoffkék is. Selyemruhákban, pongyolákban és estélyi ruhákban a cikláménlila színű lesz a divatos. Informatívként megírjuk még, hogy egy kosztüm ára 6500—7000 lej, nem sokkal olcsóbb a selyemruha sem.

— Női fehéreműben valóságos forradalom lesz az idei tavaszon. Lila, halványkék és rózsaszínű mosó selyemingek jönnek divatba. Szegélycipke valódi, fehér és keskeny. Kizárólag kézimunka. Ugy ezer lej körül kerül majd csipke nélkül darabja. Az egyéb fehéreműhöz szükséges vászon métere 48—90 lejig. Ezeknek a színe továbbra is fehér marad.

(Cipő, kalap, harisnya)

Tovább megyünk néhány üzlettel. A Farkasféle cipőkereskedés. Az üzletvezető ad felvilágosítást:

— Az idén főleg luxuscipők lesznek divatban. Színes, szürke chevraux bőrből készült, egyspanglis, mélyen kivágott félcipők. Áruk páronként 860—990 lejig, tehát 15—20 százalékkal olcsóbbak, mint tavaly.

A kalaposnő is hozzá szól a nők felruházásához. Az idei tavaszon kisformájú, ugynevezett kupolakalapok lesznek divatosak. Tulnyomó részben fekete selyemből, kevés díszszel, legfeljebb néhány pánttal. Hatszáztól kétezer lejig.

Fekete és testszín, pókháló finomságú selyemharisnyák kerülnek a drága női bokákra. Egészen rövid, szűk és hasított szoknyák mellett egészen jól fog ez annál a nőnél festeni, akinek a természetől fogva is szép lába van.

(A férfiak divatja)

Férfi ruháknál megmaradt a sveifölt szabás. Haragnadrág a boka aljáig érő, felül bő, alul szűk, felhajtással. Cowercot és angol szövethől készülnek a ruhák. Olivzöld alap a divatos, keskeny csikkal vagy apró kockákkal. Barna és szürke minták. A kabát felsőszébe cikláménlila mintás batikolt selyemkendő jön, de csak a csücskének szabad ki-látszani.

Finom selyem színes ingek. Lila és kék harántcsikkal. Diszkrét minták. Duplagallér merész spiccel. Nehéz, széles brokátselyem magánkötő nyakendők, narancssárga vagy krómsárga alap, apró mintákkal.

a másodikkán százával, a harmadikkban ezer meg tizezer példányokat remélt elhelyezhetni. Nem lehessen tudni!?

Csak az fáj, hogy olyan messziről kell az árut hozatni és készpénzzel kell fizetni. Arany-üzlet lenne, ha itt helyben lehetne előállítani. Mire Pinkusz Pinchesz kész kombinációt, egész tervet, ördögiesen zseniális tervet sütött ki.

IV.

Egy szép napon Pinkusz Pinchesz barátunk, a luáchimportőr a zsidóvendéglőben ült s fogait piszkálta a finom ebéd után. Egyenlőtlen szemei egymásra kacintgattak és beszélgetést folytattak egymással, ami annak a jele, hogy a fő gondolkodik, az agy működik. Hogy az olvasó megtudhassa, miről gondolkozott a jeles férfiú, röviden itt adjuk a két szem diskurzusát. (Tegyük fel egy pillanatra, hogy szemek is beszélnek).

Kis szem: Meg kell rendelni a luáchokat az 5668-ik évre. Mennyi pénz!

Nagy szem: Egész vagyon.

Kis szem: Isten ellen való vétek.

Nagy szem: Vétkezés a Bál táschit tilalom ellen.

Kis szem: Ezeknek ugyan jó lenne még a régi luách is.

Nagy szem: Ha olyan régi, mint Mathuszálem, csak luách legyen.

Kis szem: A narrenbergi tudósok!

Nagy szem: Az alapos talmudisták! Hires fejek!

Kis szem: Ugyan mit! Uj fedél kell a régi luáchnak és minden rendben van.

Nagy szem: Hogy a charajszeszt megédesítsük!

Fekete és fél lakkcipő, orral és szűr Pichler kalap

A divats és egy férfis dijak iránt szokot. Rossz nálat kell főleg fordítják, hogy a Olyan üvegg madévi ruhá rubákat átsz csinálnak sz terden felü Mert vanna a — harisn lila lesz a d

Egy új 2200 lej. szabóhoz me férfiruhák Csak legyen 1925. eszte

— Cse szállítják adóreform-elé kerül. simításokat adózási re nem lesz, ban ez zav tató az, földmivelő és a mai megadóztat Az új adó érvénybe letben szá kat egyöt utolsó rész le az adók felét fizeti

Hírne

Meri

1748 1

Kis szem: Nagy szem: Kis szem: Nagy szem: Kis szem: Nagy szem: Kis szem: megalálta Nagy egyszer! És P — H krigli sör A luá velet irt itt adom

„... rátom, h nekem le 5648-ik dom öke és luácho hogy nag magának ban roth csomagol mitsa a el után minden régebbie teszem, senkinek akarok küldjön a feleség

Fekete áttört selyembarisnya. Mélyen kivágott fél lakkcipő, egész alacsony sarokkal, hegyes francia orral és szürke antilopbetéttel. Pupa Borsalino vagy Pichler kalapok. Fekete és sötétzöld.

(A szabók hozzászólása)

A divatsétánkat befejezzük. Még csak egy nő és egy férfiszabót kerestünk fel, akiknél a munkadíjak iránt érdeklődünk. Itt halljuk az első panaszokat. Rosszul megy nekik, a közönség nem csináltatja kellő mértékben új ruhát, szegény szabók főleg fordításból és átalakításból élnek. Azt mondják, hogy a korzó csillogó pompája csak — talmi. Olyan üvegyöngy-féle csillogás. A tavalyi és harmadévi ruhák lesznek átalakítva főleg. A bődivatú ruhákat átszabják szűkre. A bőszojnyákban is így csinálnak szűket és hogy járni lehessen bennük, térdén felül erő hasítékot alkalmaznak rajtuk. Mert vannak emberek, akiket minden érdekel, még a — barisnyakötő is. Ebben a tavasszal halványlila lesz a divat.

Egy új férfiruha munkadíja egyébként 1200—2200 lej. Attól függ, hogy főtéri vagy kisutcai szabóhoz megy-e az ember. Nem sokkal marad a férfiruhák mögött a női costumok munkadíja sem. Csak legyen, aki kibírja és még tudja fizetni az 1925. esztendő tavaszi divatját!

Pető Gergely

— Csehszlovákiában öt év alatt felére szállítják le az adókat. Prágából jelentik: Az adóreform-javaslat nemsokára a nemzetgyűlés elé kerül. A javaslaton most végzik az utolsó simításokat és már bizonyos, hogy egységes adózási rendszer, mint ahogyan azt tervezték, nem lesz, mert kitűnt, hogy az adóbehajtásokban ez zavart idézne elő. A javaslatban a biztató az, hogy végre a kereskedő, iparos és földmivelő osztály nagy terhein könnyíteni akar és a mai irtó, minden képzeletet felülmúló megadóztatásokat bár fokozatosan, de mérsékli. Az új adótörvény a jövő adózási évben lép érvénybe és az adókat öt év alatt három részben szállítják le. A következő évben az adókat egyötödével, 1928-ban további ötödével, az utolsó részben 1930-ban egytizeddel szállítják le az adókat, úgy, hogy 1930-ban már csak a felét fizetik a mai adóknak.

Hírneves fogászok bátran ajánlják,

Merő hisz Farmodont fogkrémnek
[nem találják mását.]

1748 1

Kis szem: De hátha nem egyeznek a dátumok!
Nagy szem: Kisebb gondom is nagyobb!
Kis szem: Egy micve.
Nagy szem: Vigye el őket az...
Kis szem: Tréfli-zabálók.
Nagy szem: Maflák!
Kis szem: Elég véretem kiszivták, míg megtaláltam a magam utját.
Nagy szem: Hadd legyenek bajban ők is egyszer!

És Pinkusz Pinchesz odaintette a pincért.
— Hallja maga Dács ben Dács, adjon egy krigit sört.

A luácherkedő kiitta a sört, miután levelet irt hazájába. A levél hiteles másolatát itt adom:

„... És másolsz az irom, kedves barátom, hogy legyen szives és csomagoljon nekem lehetőleg sok régi luáchet, legtöbbjét az 5648-ik vagy 5658-ik évekből, mert itt el tudom őket helyezni. A németek régi bélyegeket és luácheteket vásárolnak; magától értetődik, hogy nagyon olcsón fizetik. De azt hiszem, magának még mindig jobb, mintha a raktárban rothadnának el. Ha a régi naptárakat becsomagolja, legyen szives, mérje őket le, számítsa a papír értéke szerint meg őket és küldje el utánvétellel. Csak nézzen jól utána, küldje el minden régi luáchetét az 5658. évről és a még régebbieket is. En ugyis csak a maga kedvéért teszem, mert tudom, hogy a régi naptárak senkinek sem kellenek, de valami kereset akarok magának juttatni. Tehát Istenre kérem, küldjön csak jó sok luáchet. Tisztelem magát, a feleségét és a gyerekeit.

Pinkusz Pinchesz

(Folyt. köv.)

Rendezték a kolozsvári adóhátralékok ügyét Simionescu pénzügyi vezérfelügyelő felülvizsgálta a városi adóhivatal könyveit

Cluj-Kolozsvár, március 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári pénzügyigazgatóság már hosszabb idő óta és már többször megsürgette a városi adóhivatalt, hogy az évek óta felgyülemlett s állítólag mintegy negyvenmillió lejre rugó adóhátralékot hajtsa be és számoljon el vele az allampénztárnak. A pénzügyigazgatóság azonban téves információk alapján követelt ilyen horribilis összeget, mert bár a régebről elmaradt adóhátralékok összege kétségen kívül igen tekintélyes összegnek tehető, semmiesetre sem éri el a negyvenmilliót.

Hogy az adóhátralékok ügyét végleg tisztázhassák, Simionescu, a kolozsvári delegált pénzügyi vezérfelügyelő és Dimitriu kolozsvári adminisztrátor tegnap délelőtt felkeresték a városi adóhivatalt s a könyveket több évre visszamenőleg Peptea városi pénzügyi tanácsossal és Giurgiu osztályfőnökkel együtt közösen átvizsgálták.

A vizsgálat eredményeként megállapították, hogy összesen 15 millió lejnyi elmaradt adóhátra-

lékről van szó. Ebből is két millió lej olyan hátralék, amelyet semmi körülmények között sem lehet behajtani, mert az adóalanyok már régebben vagy véglegesen ismeretlen helyre távoztak, vagy pedig teljesen tönkrementek, úgy hogy végrehajtást vezetni ellenük eredménytelennek bizonyulna. A fennmaradó nyolcemillió lejből is 3—4 milliót csak huzamosabb idő múltán lehet behajtani, mert az adóhátralékosok — bár „jó pénzüek“, de a mostani válságos gazdasági viszonyok között egzisztenciájuk kockáztatása nélkül nem törleszthetik tartozásukat.

A vizsgálat során megállapították azt is, hogy a negyvenmillió lejes adóhátralék-kimutatás a többek között úgy állt elő, hogy nemlétező alapon vettek ki egyesekre igen tekintélyes adókat. Így pl. Fränkel Mór vállalkozót szünetelő szeszgyára után több mint egymillió lejjel terhelték meg. Egész sereg száz-, százötven-, kétszázézer lejes ilyen ilyen jogtalan tétel szerepel a pénzügyigazgatóság kimutatásában, amelyeket természetesen — mint jogtalanokat — törölni kellett.

Elítélték Horia Carpot

A galaci esküdtszék bűnösnek mondta ki Zelea Codreanu becsületének megsértéséért. Tízezer lej pénzbüntetésre és huszonötezer lej kártérítésre ítélték.

(București-Bukarest, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A két esztendő előtti elvadult antiszemita mozgalmak idején az idősebb Zelea Codreanu több hírlapi cikkben és röpiratban a legszörnyűbb és legképtelenebb rágalmak özönét szórta a zsidóságra. Az izgató cikkeknek természetesen meg is lett a kívánt hatása a mindnyájunk előtt még nagyon is emlékezetes tüntetéseken, rombolásokban és verekedésekben.

A Bukarestben megjelenő „Curierul Israelit“ hasábjain Horia Carp ismert zsidó publicista polemikát kezdett Zelea Codreanuval és egyik cikkében azzal támadta meg, hogy a háború alatt dezertált csapattestétől. Zelea Codreanu a cikk megjelenése után sajtópört indított Horia Carp ellen. Az első tárgyalást ebben az ügyben ezelőtt hat hónappal tartotta meg a galaci esküdtszék. A tárgyalás idején Horia Carp ágybanfekvő beteg volt, amit orvosi bizonyítvánnyal bizonyított is. Az esküdtszék azonban nem vette igazoltnak a tárgyalásról való elmaradását és in contumaciam félévi fogházra ítélte. Ugyanakkor Zelea Codreanu becsületén ejtett folt miatt százezer lej kártérítésre is ítélte.

Horia Carp ügyvédjei utján pörújítást kért, amit a törvényszék el is rendelt. Az új tárgyalást ma tartotta meg a galaci esküdtszék. A szokásos formalitások után a védelem konstataulta, hogy tanuk nem jelentek meg és éppen ezért kérte a tárgyalás elhalasztását. A vád képviselői replikájukban arra hivatkoztak, hogy a törvény idevágó szakaszai értelmében a bizonyító eljárás nélkül is meg lehet hozni az ítéletet és éppen ezért a tárgyalás megtartását kérték.

Az esküdtszék a tárgyalás megtartása mellett határozott.

Perjescu főügyész közvándló és Vasiliu ügyvéd magánvándló vádbeszédei után Zelea Codreanu tartott kétórás vádbeszédet, amelynek során a terem publikuma többször zajos tapsviharban tört ki, mire az elnök kiüritette a tárgyalótermet.

A vádbeszédek után az esküdtszék kihirdette verdiktjét, amely Horia Carpot bűnösnek mondta ki becsületsértés vétségében. Az enyhítő körülmények figyelembevételével Horia Carpot tízezer lej pénzbírságra és huszonötezer lej kártérítés megfizetésére ítélték.

Megszavazták a nyugdíjtörvényt

Sándor József és Bratianu Vintila kamarai vitája. A mai parlament

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Orleanu elnök napirend előtt felolvasta az ilfovi ügyész-ség átiratát, melyben Franasovici volt államtitkár mentelmi jogának felfüggesztését kéri.

Ezután a kamara áttért a napirendre, a nyugdíjjavaslat tárgyalására. A javaslatot Sándor József szöveghez, aki beszédében megcáfolja Bratianu pénzügyminiszter azon állítását, hogy a magyar tisztviselők annak idején nem akarták letenni az esküt. Az eskü letevésében a magyar tisztviselőket az Averescu-kormány rosszakarata akadályozta meg.

Ezzel szemben Bratianu pénzügyminiszter a magyar pártot vádolta meg azzal, hogy a tisztviselőket az eskü megtagadására utasította. Ez annál is inkább abszurd állítás, mert abban az időben a magyar párt nem is létezett.

Sándor József azzal a javaslattal fordult Bratianu pénzügyminiszterhez, hogy tekintsen el ezuttal az érzelmi szempontoktól és a magyar tisztviselők rettenetes helyzetét tisztára emberi szempontból bírálja el — s mint ilyen segítsen helyzetükön. Javasolja, hogy a nyugdíjazott magyar tisztviselőknek valorizálva és visszamenőleg fizessék ki nyugdíjaikat. Ez nem jelentene nagy megterhelést az állam számára.

Bratianu Vintila azonnal válaszolt Sándor Józsefnek és válaszában hangsúlyozta, hogy a kormány eléggé bőkezű volt a magyar kormánnyal szemben s nem mehet el további háttárgy a bőkezűségben.

Ezután a kamara megszavazta teljes egészében a nyugdíjtörvényt. A kamarának Bra-

tianu Vintila pénzügyminiszter köszönetet mondott munkásságáért. A kamara ülését keddig elnapolták.

A szenátus ülésén Fülöp Béla temesvári szenátor támadta a jelenlegi gabonarezsimet. Kéri a gabona kiviteli illetékének felfüggesztését és hogy tegyék szabaddá a búzának és melléktermékeinek, valamint a kukoricának kivitelét. Hangsúlyozza, hogy a jelenlegi kenyérhiánynak más mélyreható okai vannak.

Ezután a szenátus áttért a napirend tárgyalására. A közigazgatási javaslatot a szenátus 170 szavazattal 4 ellenében elfogadja.

A megszavazás után Alexandru Constantinescu földmivelségi miniszter emelkedik szólásra. A betegsége miatt távollévő Bratianu Jonel miniszterelnök megbízásából megköszöni a szenátoroknak, hogy a fontos és nagyjelentőségű javaslat tető alá hozását munkájukkal elősegítették.

A szenátus üléseit keddig elnapolták.

Nagy nyugtalanság Moszkvában a szomszédos államok konferenciája miatt

Moszkva, márc. 28. Szovjet kormánykörökben nagy a nyugtalanság a Balti-államok, Lengyelország és Románia együttesen megtartandó konferenciája miatt. A szovjetkormány úgy hiszi, hogy a konferencián a szovjet ellen irányuló támadást készítik elő. A szovjet Angliát gyanúsítja azzal, hogy az Országgyűléssel szomszédos államokban oroszellenes mozgalmat szít.

Tel-Avivi karnevál

Alábbi cikket Rosenfeld Sándor, a kolozsvári Palesztinahivatal titkára küldte be nekünk, aki jelenleg palesztinai tanulmányúton van.

(Tel-Aviv, március 11.) Csak egy igazi ünnepe van a zsidóknak, amikor az ünnep nem a vezeklésben, nem az élvezetek magunktól megvonásában, hanem nemzeti életünk, ötezer éves fennállásunk fölötti igaz vigasságban vesz örömtizedet a sokat szenvedett és ma még többet szenvedő zsidóságtól. Ez a Purim. És egy városa van a zsidóknak, ahol a legigazabban otthon van, ahol mindenki, akit az utcán utat építeni, vagy házat malterezni, követ törni, vagy esetleg sétálni, vigadni, vagy szomorkodni lát, mindenki zsidó: ez Tel-Aviv.

És egy igazi zsidó városban egy igazi zsidó ünnepet ünnepelni az istennek olyan adománya, mely feltétlenül többet ér egy galutbeli legnagyobb gazdagságnál. Már hetek óta hirdetik óles plakátok a neseff-ek hivogató szavát. Tel-Avivban több, mint husz purimi neseff hirdette a vigadni akaróknak, hogy purimkor mindenkinek örülnie kell. Örvenyezni kell, hogy minden korok minden Hámánja hiába sző cselet a zsidók ellen, hogy a zsidó nép, amely élni akarását és élni tudását éppen e város felépítésével mutatta és mutatja meg, örökké élni fog! Egész purimhét lázas előkészületekkel volt terhes. Fiatal és öreg, ifju és leány mind készítettek a purimi maszkjukat, amelyek szellemességben és csinoságban egymással versenyeztek. Nem csoda, mert az álarcos bálok díjakat tűztek ki a nyolc legszellemebb jelmezre. A díjak nálunk Romániában milliókat képviselnének. Az első díj egy ezüst mosdótól két ezüst kancsóval, a második 24 ezüst kanál, villa és kés, a nyolcadik díj egy-egy öt egyiptomi-fontos csekk volt. Purim előtti nap délutánján három órákor mindenki leteszi az ásót, a csákányt, a mindig élénk város pillanatnyilag lecsendesül, hogy annál elemibb erővel törhessen ki jókedv, az ének, a tánc.

Purim előestélyén az összes imaházak megteltek, a chalucok egyszerű, de tiszta ruhában mind eljöttek, hogy meghallgassák Eszter történetét, amelyet mindannyian a kántor csengő hangjából az ősi és ma nemzeti reneszánszát élő nyelven értettek. Hámán nevének hallatára a chalucok riasztó pisztolyokkal egyszerre, mintegy vezényszóra levegőbe löttek, a gyermekek grágerlivel csaptak impozáns lármát. Az ember feltétlenül érzi, hogy a nemzeti haragnak és visszavágni tudó erőnek ezen kifejezése nem a régtőlant idők Hámánjának szól...

Még aznap este Tel-Aviv utcái lármás maszkoktól, éneklő csoportoktól, táncoló leányoktól és fiuktól voltak járhatatlanok. Késő éjjeli órákig énekeltek a tömeg utcáról-utára járván, minden utcasarkon körülzárva a jámbor sarki lámpást.

Az igazi purim csak másnap kezdődött. Az utcán járók legnagyobb része, különösen a fiatalok mind — jellemzően voltak. Az utcán fiatal lányok mindenkinek feltűzik a Keren Kajemet jelmondatait: Száz ezer dunam földet ez évben a KKL-nek! Adjatok megváltást a Földért! És mindenki, a chaluc, aki — mikor van munkája — csak éppen a megélhetést tudja megkeresni és mikor nincs munkája még azt sem, — a turista, a családapa, a munkás mind örömmel rótták le kötelezettségüket a kis kék bádgerselyvel szemben.

Délután népiünnepély a sportpályán és a jelmezek körmenete. Már korán ebédután ellepte a tömeg a sportpálya felé vezető utat. Még a háztetők is telve voltak emberekkel. A sportpályára kék-fehér zászló alatt felvonuló cserkészeket a közönség örült tapsorkánja fogadta. A szebbnél szebb atlétikai mutatványok és játékok után megkezdődik a jelmezek felvonulása. Groteszkül figurás maszkok, cégek reklámjai, a szakmunkások kifigurázva szakma szerint sorjában, chalucok tevének öltözve, a KKL nagy kocsija, mely egy hatalmas perselyt ábrázolt és körülötte az égi angyaloknak öltözött kis földi angyalkák nem hiába zörgötték a kis perselyeket. A sportünnepély jóvedelme, valamint az összes bálok jóvedelmének fele a KKL-é volt. A purim Tel-Avivban a KKL-nek 1500 font (másfélmillió lej) jóvedelmet hozott.

Az ünnepségeken részt vett egész Tel-Aviv, de még a vidékről Jeruzsálem és Haifából is eljött, aki tehette, hogy igazi purimot lásson. A tömeg nagyságát, mely Tel-Aviv széles utcáin bámulta a felvonuló maszkokat, mintegy harmincezerre teszik. Este a kivilágított város csak éneklő embert

látott. A bálból kihallatszott a vidám zene és azok, akik a husz bál egyikére sem juthattak be, a fényes utcákon járták a bálból kihallatszó zenére az új zsidók nemzeti táncát, a hórát. És összeleplezett ismerős ismeretlenel, fiatal öreggel és énekeltek a lelkesítő dalt és járták rá végkimerülésig a táncot.

Minden családnál vig valósággá vált a csak nemrég álmított kép.

Jókedvű vacsoráknál Rison lö Cion szinbora adta meg a hangulatot. És egész Tel-Aviv táncolt.

Egy erdélyi fiukból álló vig csoport liborban járta be a várost bekapoktatván minden vig házba és pajkos jókedvvel font őrséggyűrűt egy-egy maszk körül. A sor nőttön nőtt és éjjel után már kilométeressé vált. Végig a tenger partján, a zsidó tengerparton a százkra meő vig fiuk a tengerbe kiáltották vig örömiük dalos szavát és a kristálytiszta tenger visszhangozta a zsidó dalt a holdvilágos sötétkék éjszakába. Bejárta a társaság

Jaffát, ahol még révidelel ezelőtt az arabok megtámadták volna a zsidókat, de ma a zsidó fejlődés — számbeli és kvalitásbeli fejlődés — ily fokán nem tartották célra vezetőnek.

Reggel négy órákor még táncol a város. Ha valaki a vig tömegekben szónoklatot tart és Hámán nevét emlegeti, legalább tíz percig be kell fogja a fülét a jókedvű lármától.

Már hajnalodik, a bálból jönnek haza a maszkok és az utcán ropogó nótára, egész hazáig táncolnak. Lassanként már mindenki hazáig táncol, reggel lesz forró márciusi reggel és a lázasan épülő város ismét felveszi a munka és forgalom világvárosias képét.

Csak egy-két chaluc dalolja az egész beleszivódott pattogó zsidó muzsikát.

Jullalla, jullalla...

Igy ünnepelnek szabad zsidók igazi ünnepeket az igaz zsidók boldog városában.

Rosenfeld Sándor

Bethlen nagy beszéde a választójogról

Marxizmussal és hazafiatlansággal vádolja a magyar munkásságot

(Budapest, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés választójogi bizottsága tegnapelőtt általánosságban megszavazta a kormány reformtervezetét. Az ellenzék a választójog nagyobb kiterjesztését, valamint a titkos szavazás bevezetését kívánja. A javaslat maga nagyjában ugyanaz, amelyet 1921. végén és 1922. elején egy pártközi értekezleten már megvitattak. A legfontosabb kérdésben azonban: a titkos szavazás kérdésében a kormány szabad kezét hagyott pártja tagjainak.

A választójogi bizottságban ma folytatta Bethlen miniszterelnök nagy választójogi beszédét. Szerinte gróf Tisza a magyar parlamentarizmust, az országgyűlést féltette a túlzott jogkiterjesztéstől, mert ettől a parlament nivója kerül veszélybe. A választójog időelőtti túlzott kiterjesztése a külföldön is olyan parla-

menteket teremtett, amelyek nem állanak megfelelő nivón. Rámutat Bethlen arra is, hogy ezek a parlamentek sem a polgárok szabadságát, sem pedig a polgári tulajdon szabadságát nem tisztelik úgy, mint az az illető nemzet szempontjából kívánatos volna.

A mai Európában ugyanazok a jelenségek vannak feltűnően, mint a római birodalom bukása előtt, amikor is a munkanélküli tömegek igényt tartottak arra, hogy a központi hatalom eltartsa őket. Ha az általános titkos választói jogot behoznák Magyarországon, úgy nem a polgárság, hanem a munkásság kerülne uralomra. A munkásság azonban csak hazafias alapon, keltő kulturfokkal teljesítheti e feladatot. Magyarországon azonban a munkásság agitál a marxizmus mellett és a nemzeti ideáltól teljesen eltávolodott már.

Történet-e puccs Alsóidecsen?

Lurtz Traugott levele az Uj Kelethez

(Cluj-Kolozsvár, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szásrégényi izgalmas választásról szóló beszámolómban megemlékeztem a választásnak arról az érdekes epizódjáról, mely a felsőidecsi szász választóknak a nemzeti párt jelöltjére való leszavazását követte. Megirtuk, hogy a szász nemzeti tanács a legszigorubb semlegességet rendelte el és mikor a nemzeti tanács kiküldötte megtudta, hogy Felsőidecsen 126 választó leszavazott a nemzeti pártra, abból a célból, hogy ez a szavazás a választás esélyeit semmiben sem befolyásolja, ugyanennyi választót leszavaztatott Gogára is.

Cikkünkre vonatkozólag Lurtz Traugott volt román államrendőrségi kapitány közli velünk, hogy a felsőidecsi szavazásnak egyáltalában nem volt puccsjellege, hanem spontán megnyilatkozása a szász lakosság akaratának. Leszögezi, hogy ő neki ebben a szavazásban nem volt aktív része. Érdekes levelének főbb részeit egyébként itt adjuk:

„Rössler tanárt, volt osztálytársamat, aki mint a szász nemzeti tanács kiküldötte jelent meg a szavazó kerületben, dr. Gh. Popp nemzeti párti képviselő ural egyetemben felkerestem az alsóidecsi paplakban és felkértem nemzeti tanácsunk álláspontjának megindokolására. Minthogy Rössler tanár nem tudott komoly indokokat felhozni álláspontjának igazolására, közöltem vele azt, hogy népünk szavazni óhajt és nem fogjuk törni, hogy szabad megnyilvánulása elé akadályokat gördítsenek.

A választás napjának reggelén híre jött, hogy Felsőidecsen a nemzeti párt két szász bizalmi férfiát, Deutschlándert és Kleint letartóztatták és karhatalommal elkísérték.

Erre azonnal felmentem Felsőidecsre, ahol a százság rettenetes izgatottan tárgyalta köztestületben álló vezetőembereinek elhurcolását és mindenképpen elégtételt kért. Kijelentem, hogy az egész választási kampány alatt ez volt az első felsőidecsi megjelenésem!

Megnyugtatóván a közhangulatot, csak annyit mondtam, hogy biztosítom száz testvéreimről, hogy az elhurcolt vezetőik feltétlenül rövid pár órán belül haza fognak kerülni, erről gondoskodni fog a nemzeti párt választási vezetősége. Nem vallottam magamat a szász nemzeti tanács kiküldöttjének, hiszen köztudomású volt, hogy Rössler tanár Alsóidecsen van, mint a szász nemzeti tanács hivatalos kiküldöttje. Engem pedig ismertek, mert szásrégényi kereskedő fia vagyok és tudták, hogy targul-muresi román államrendőrségi kapitány voltam.

Bratásanu képviselő ur is megjelent autóval és becületsszóval kötelezte magát az elhurcoltak hazabocsátására. Erre a felsőidecsi százság megnyugodva, csoportokban, szekereken leindult Alsóidecsre szavazni.

Ennek láttára a szász tanács megbízottja, kinek kötelessége lett volna minden körülmények között passzivitásban maradni, egyszerre átment a legszélsőbb aktivitásba.

Az alsóidecsi subprimar Konderth János 185. házról-házra járván hajtotta fel a népet az urnához Goga érdekében. Azonban keserű volt a felébredés, mert a hatósági segédlettel felhajtott alsóidecsiek legnagyobb része a nemzetipárt jelöltjére adta le a szavazatát, úgy, hogy az idecsi szavazókerületben a leadott 431 szavazat közül a nemzeti párt 301 szavazatot kapott, 4 üres boríték volt és Goga csak 126 szavazatot. Ebben benne van az alsó és felsőidecsi előljárási és közelebbi rokonainak a szavazata, valamint az idecsipataki előljárási szavazata.

Nem kell ehhez kommentár. Fényes bizonyítéka ez annak, hogy az alsó és felsőidecsi százság feltétlenül a nemzeti párt jelöltje mellett foglalt állást, nem törődve a Sibiuból elrendelt passzivitással.

Lurtz Traugott
volt államrendőrségi kapitány

5 **Mig a készlet tart, zephir, shif- ing és alsók,** ugyszintén leg-
foa, raye-french és selyem jobbgyártmányu
kalapudjanságok és uridivat cikkek kerülnek eladásra

20% árengedménnyel Papp Gábornál, Cluj
Piata Unirei 8. Timisoara - Cetate

Az Uj Kelet
Szerkesztés
Felelős és
Előfizetés
240
Az Uj Kelet
me

Mély
„Schmis
diakot, B
land in

Vasár
5685 Ni
1925 márc
Hé
5685 Ni
1925 márc

adó mun
hogyan
heimer a
hozta He
Olyan vo
penge az
csorbát e
csapás n
ják a sz
gár fölé
ameyekl
vések fö
bitokba
helyel t
zsákmány
nyeli a d
szolt. A
Alap“. A
egyed, cs
államtól.
alfája, O
gatta. „V
ich auch
egyik b
maga vez
ő alapít
röldjein a
„Siedlung
héber mo
született,
Az egész
agg mest
és tekint
éledésünk
galom me
a teljesül

— Ki
Bukaresti
ható vasu
lében. A
váradról
Predeal é
A kisiklá
kocsi els
sebesség
darabokra
val később

— Há
Zsigmond
kat, barát
délután e
tartandó e

— Elj
jegyezte F
tesítés hely

— B
utcai ha
fejlődött te
őrség emb
tottak fel,
eredtek, ül
le rájuk. A
és az üldöz
Egy anarc
kettőt hos
másik helye
azután a zt

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó ság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 830 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Mély zengő hangja van, arcán egy régi „Schmiss“ forradása elárulja a hajdani német diákot, Európa nagynevű közgazdásza, a „Freiland in Deutschland“, a „Grossgrundigentum und soziale Siedlungsgenossenschaft“ és a magyar nyelvre is lefordított „Az állam“ című munkák, ezernyi mély tanulmányok, közgazdasági kérdéseket taglaló röpiratok szerzője: Franz Oppenheimer. Azt hitte magáról, hogy már nem is zsidó és a cionista mozgalom egyik örök büszkesége lett. Herzl oda-

Vasárnap
 5685 Niszán 4
 1925 március 29

Hétfő
 5685 Niszán 5
 1925 március 30

adó munkatársa. Érdekes és jellemző dolog, hogyan fedezte fel magában Franz Oppenheimer a zsidót és a cionistát. A sors összehozta Herzlrel. Két kemény, hódító egyéniség. Olyan volt az, mint amikor két damaszkuszi penge az élével csap egymásba. Nem ütnek csorbát és nem kapnak csorbát. De az összecsapás nyomán szikrák pattanak és kápráztatják a szemet. A nagy szociológus, a világpolgár fölényével beszélt a cionista álmokról, amelyekben retrograd zsidó érzések és törekvések föléledését sejtette. „Hogyan akarjátok birtokba venni Palesztinát és miért? Hogy egy helyen több legyen, ahol a kapitalizmus kiszákmányolja a tömeget és a nagybirtok elnyeli a dolgos kezek munkáját?“ Herzl válaszolt. A cionizmus birtokpolitikája a „Nemzeti Alap“. A föld az egész nép összességéé, az egyes, csak örökbérletbe kapja a birtokot az államtól. Ez a cionista kolonizációs politika alfája, Oppenheimer tágranyilt szemmel hallgatta. „Wenn euch das Zionismus ist, dann bin ich auch zionist!“ És ettől a pillanattól kezdve egyik büszkesége lett a mozgalomnak. Ő maga vezette a kolonizáló munkák egy részét, ő alapította Palesztinában a Nemzeti Alap földjein a cionista telepes szervezeteket és a „Siedlungsgenossenschaft“ című füzetéhez már héber motívó választott. 1864. március 30-án született, most tölti be tehát a 61. életévét. Az egész világ zsidósága szeretettel tekint az agg mester felé, aki hatalmas egyéniségével és tekintélyével akkor állott a nemzeti újjáéledésünk szolgálatába, amikor a cionista mozgalom még gyermekcipőkben járta rögös útját a teljesülés felé. (g. j.)

— **Kisiklott a nagyváradi gyorsvonat.** Bukarestből jelentik: Könnyen végzetesé válható vasuti kisiklás történt ma Predeal közelében. A 32. számú gyorsvonat, amely Nagyváradról indult el ma reggel Bukarest felé a Predeal és Tömös közötti alagutban kisiklott. A kisiklás következtében a mozdony és két kocsi elszakadt a vonattól, úgyhogy teljes sebességgel rohant a pályán. A csomagkocsi darabokra tört. A forgalmat csak néhány órával később lehetett helyreállítani.

— **Házasság.** Mandelbaum Flóra és Léb Zsigmond ezuton hívják meg összes rokonait, barátait és ismerőseiket ma, vasárnap délután fél 3 órakor, Kálvin-utca 2. sz. alatt tartandó esküvőjükre.

— **Eljegyzés.** Frisch Irénkét Margáról eljegyezte Hilgüt Simon Chisoda. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Bolgar anarchisták és rendőrök utcai harc.** Szófiából jelentik: Valóságos harc fejlődött tegnap délelőtt a szófia utcákon. A rendőrség emberei három anarchistát megadásra szólítottak fel, majd amikor az anarchisták futásnak eredtek, üldözőbe vették őket és néhány lövést adtak le rájuk. Az anarchisták szintén lövöldözni kezdtek és az üldözők közül agyonlöttek egy rendőrtisztet. Egy anarchistát agyonlöttek a rendőrök, a másik kettőt hosszas hajszá után sikerült elfogni. Egy másik helyen pedig egy anarchista bombát dobott, azután a zürzavarban elmenekült.

Mussolini az alkotmány megváltoztatására készül

Munkaadó- és munkásszindikátusok előnyomulása a parlamentben

(Róma, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mussolini pártja, mint ismeretes, a Matteotti gyilkosság óta megingott pozícióját az alkotmány megváltoztatásával szeretné helyrehozni. A fascistapárt a megfelelő törvényjavaslat előmunkálataira tizennyolctagu bizottságot küldött ki Gentile volt közoktatásügyi miniszter vezetésével. A bizottság most készült el az előmunkálatokkal és május elején valószínűleg betérjesztik a parlament elé is a törvényjavaslatokat. A szindikátusoknak a politikai életbe való bevonásának problémáját azon elv alapján oldották meg, hogy az állam ura minden munkának és produkciónak.

Az állam testületeket állít föl, amelyek magukba ölelik a munkások szindikátusait. Minden vitás esetben az állami testületek által kö-

telezőleg megalakított választott bíróság dönt. E testületek részint munkaadói, részint munkás részről képviselőket küldenek a parlamentbe és szenátusba. A parlament 580 képviselőjének egy harmada szindikátusi képviselőkből fog állani.

A parlament az új alkotmánytörvény szerint egy törvényhozó bizottságot fog alkotni, amelynek feladata lesz az eddigi parlamentáris hárszabályokat megváltoztatni.

Mussolini azt hiszi, hogy nyáron tárgyalják majd ezeket a javaslatokat, amelyek öszre már törvényekké válhatnak.

Ujabb távirati jelentés szerint az olasz parlament 257 szavazattal hét ellenében bizalmat szavazott Mussolininek és azonosította magát a fascista vezér külügyi politikájával.

Amery és Hoare angol miniszterek résztvesznek a héber egyetem megnyitásán

A francia kormány hivatalosan képviselteti magát az ünnepélyen

(Jeruzsálem, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hajók napról-napra hozzák Európából a tudományos és politikai világ kiválóságait. Jeruzsálemben és a kikötővárosokban fogadóbizottságok vannak permanenciában. A szállók és azok a házak, ahová a rendezőbizottság utalványával vendégek beszállásolhatók, tele vannak. A zsidó lakosság emelkedett hangulatban várja az egyetem megnyitásának nagy napját.

A napokban érkezett ide Patrick Geddes tanár, aki Mr. Mears-al együtt az egyetem épületét tervezte. Dr. Israel Levy Franciaország főbirtóját a zsidóság a haifai kikötőben élénk óvációkban részesítette. Szyria kormányzója, Serrail tábornok beígérte a megnyitó előadáson való részvételét. A francia kormány megbizta Maugras jeruzsálemi főkonzult, hogy jelenjen meg hivatalos minőségben az egyetem megnyitó előadásán, Maugras már tegnap a Nemzeti Alap egyik gyűlésén, amelyen a Keren Kajemet francia elnökét, Fleischmannt ünnepezték, megjelent és hatalmas beszédben ismertette a cionizmus vonatkozásait az ország újjáépítése és a zsidó nép önérzetének emelése szempontjából. Aminthogy hisz a francia nép géniuszában, ugyanugy hinnie kell a zsidó nép újjáéledő géniuszában.

— Igaz barátja lettem a cionista gondolatnak, — mondotta a francia főkonzul — mert a saját szememmel láttam a zsidóság palesztinai munkáját, hogy ennek a népnek missziója van, amit be kell és be fog tölteni.

Hollandia két egyetem által képviselteti magát a megnyitáson. Oxford egyeteme Gars tang professzort, világhíres archeológust küldte a megnyitáshoz, míg Cambridge egyeteme Sir Ronald Storrs-al képviselteti magát, Dublin egyetemét Max Nurock fogja képviselni.

Az egyetem megnyitását közvetlenül követni fogja a matematikai és fizikai fakultások

épületének alapkövetétele. Az egyik fakultás lord Balfourd nevét, a másik Einstein professzorét fogja viselni.

Az elmúlt héten az egyetem minden telkét és épületeit bevezették a telekkönyvbe mint a Zsidó Nemzeti Alap tulajdonát. A zsidó középületek telekkönyvi regisztrálása egyébként majdnem kizárólag a Zsidó Nemzeti Alapra történnek. Így volt ez a haifai technikum esetében a héber gimnáziumnál, a Tel-Avivban levő nagy zsinagógával és a Bealel nevű jeruzsálemi műpariskolával. A Nemzeti Alap egyébként elhatározta, hogy az egyetem közelében, a Scopushegyen a Nemzeti könyvtár számára megfelelő telket bocsát rendelkezésre. Az épület költségeire igénybe veszik a Wolfsohn-alap 25.000 font sterlingjét.

A lengyel kormány egy kilencezer judaicát tartalmazó kötetet ajándékozott a héber egyetemnek. A könyveket és a könyvek számára külön elkészített művészi kivitelű szekrényeket a napokban küldik el egy kormánytisztviselő kíséretében Jeruzsálemba. A kovnoi egyetem Avishanis professzorral képviselteti magát. A tudós egy héber, litván és angolnyelvű memorandumot visz magával, amelyben a litván nép köszönti a zsidók népét abból az alkalomból, hogy a zsidó nemzet immár az idegen főiskolákban és akadémiákon eltöltött évek után saját tudományos hajlékát építette föl és innen terjesztheti a zsidó bölcseséget és tudományt.

Két angol miniszter lesz a megnyitáson

London, márc. 28. Legujabb értesülések szerint L. S. Amery gyarmatügyi miniszter és Sir Samuel Hoare már elutaztak Palesztinába és Irakba, hogy itt hivatalos ügyekben tárgyaljanak. A miniszterek előbb Bagdadba utaznak és innen Jeruzsálemba, ahol Sir Herbert Samuel vendégei lesznek és részt vesznek az egyetem megnyitáson.

borította el. Calongoban a templom tornya beszakadt, több ház elpusztult, számosan megsebesültek.

— **Ujabb pusztító szélvihar Délamerikában.** Buenos-Ayresből jelentik: A múlt héten közölt nagy amerikai szélvihar után, tegnap ujabb forgószél szántott végig Santa Fe tartományban. A szélvihar olyan hatalmas erejű volt, hogy válósággal rombadöntötte Olason, Sabjurac, Diac, Bazranas és Laredaca városokat. A táviró- és telefonvezetékek teljes használhatatlansága miatt a részletek hiányoznak, de bizonyosnak látszik, hogy újból rengeteg ember pusztult el.

— **Az izraelita nőegylet teadélutánja.** A kolozsvári jótékony nőegylet napközi otthona fentartására e hó 29-ikén, vasárnap, délután 5 órai kezdettel a Newyork nagytermében műsoros gyermekdélután rendez. A műsor főleg bájos gyermekek által előadott táncszámokból áll, melyeket Radnayné Fényes Janka nagy gonddal tanított be. A rendezés pontos megjelenést kér.

* **Ne féljen! Hyperol-lal készítse szívizét, megvédi fertőző betegségektől, torokfájástól.** Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

KÖZGAZDASÁG

Uj állami fémüzemek létesülnek

Az alapításban részt vesz a Wickers-cég

(Bucuresti-Bukarest, március 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, már régebben felvetődött az a terv, hogy külföldi tőke bevonásával új állami fémüzemeket létesítsenek, főleg olyan cikkek gyártására, melyeket az ország fémipara jelenleg nem képes előállítani.

A legfelsőbb gazdasági tanács egyik legutóbbi ülésén újból behatóan foglalkozott a kérdéssel, melynek során végleg döntött az új állami fémipari üzemek létesítéséről. A döntés szerint a Wickers-cég az állammal együtt körülbelül egymilliárd lej tőkével alakítja meg az üzemet „Kiskapus-Kudzsiri Vasművek” elnevezés alatt. A társaságnak az a célja, hogy az országban két fémipari üzemet létesítsen. Az első üzemnek az lenne a feladata, hogy előállítsa azokat a cikkeket, amelyekre Romániában szükség van s amelyeket a Resica-művek nem állítanak elő. Így például: minden

A Kishitel- és Takarékbank részvényjegyzési felhívása. A Kishitel- és Takarékbank R. T., amely a zsidó kisegzisztenciák hitelszükségletének kielégítése érdekében van alakulóban, részvényjegyzése már megkezdődött. A részvények 200 lej névértékűek, amelyből a jegyzésnél 30 százalék fizetendő, 20 lej alapítási költséggel együtt. A részvények a következő helyeken jegyezhetők: Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. (Renner Palota), Kereskedelmi Hitelintézet Rt. (Piata Unirii 20.), Közgazdasági Bank Rt. (Str. Memorandului 20.), Polgári Takarékpénztár Rt. (Str. Memorandului), Ort. zsidó hitközségi Iroda (Str. Dubarilor 1.), Izr. hitközségi Iroda (Calea Regele Ferdinand 48.), Poale Czedek Egyesület Iroda (Str. G. Baritiu 18.), Zsidó Árvagondozó Hivatal, Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség (Calea Regele Ferdinand 48.), Uj Kelet Kiadóhivatala (Str. Baron L. Pop 10.), Janovitz Géza (Calea Regele Ferdinand 26.)

A rizshántoló ipar Magyarországon. Budapestről jelentik: Közölte már az Uj Kelet, hogy tizenegy évi szünet után három budapesti malom és pedig a Hungária, a Király-malom, és Schmidt és Császár-malom, újra berendezkedik a rizshántolásra. A rizshántoló ipar békében Magyarország egyik legjelentősebb ipara volt, a három budapesti hántolón kívül a fiemei nagy rizshántoló is üzemben volt és ezek akkor több mint tizezer vagon hántolatlan rizst dolgoztak fel. A háború kitörése után a blokádtette lehetetlenné a rizshántolók működését, de a blokádtette megszűnése után se kezdődött meg az üzem. Magyarország a háború óta kizárólag külföldön hántolt rizst fogyaszt, természetesen sokkal kisebb mértékben, mint a háború előtt, ugyanis az elmúlt évben mindössze kétezer vagon hántolt rizs került a magyar piacra, nyolc és félmillió aranykorona értékben. Az új vámtarifa hathatósabban mozdítja elő a rizsnek Magyarországon való hántolását mint a régi tarifa. Békében ugyanis a rizshántolók a hántolt rizs vámjának egy negyed részét fizették a hántolatlan rizs vámja fejében, vagyis 3.60 korona helyett 90 fillért. Az új vámtarifa a hántolatlan rizst vámentessé tette, míg a hántolt árura 12 korona vámot állapított meg. Ez a differenciálás tehát jobban számol a hántolók érdekével, mint a régi tarifa.

Gabonakereskedők kongresszusa. Bukarestből jelentik: A romániai gabonakereskedők és exportörök egyesülete elhatározta, hogy legközelebb országos kongresszusra hívja össze az összes gabonakereskedőket és exportöröket. Ezen a kongresszuson tárgyalják meg, milyen álláspontot foglaljanak el a kormány által beterjesztendő törvényjavaslattal szemben, amely által ugyszólván állami felügyelet alá akarják helyezni a gabonakereskedelmet.

Csökkent a németországi munkanélküliség. Berlinből jelentik: A németországi munkanélküliség február végére további javulást mutat. A segélyben részesülő munkanélküliek száma 576.000-ról 541.000-re, tehát 6 százalékkal csökkent. Ez az aránylag kedvező eredmény a fémipar kedvező konjunktúrájának, továbbá a szezoniparágak fellendülésének tudható be.

méretű vasat, motorokat, gépeket, stb.

A második üzem gyártása kiterjedne: vadászfegyverekre, revolverekre és e gyártmányokkal kapcsolatos mindennemű más cikkekre.

Mindakét üzem tervezete úgy van megalkotva, hogy szükség esetén azonnal átalakíthatók hadiszergyártásra. Mégpedig az első gyár ez esetben tűzér felszerelést és municiót, a második gyár pedig fegyvereket és gránátokat gyártana. Mindkét gyárat a tervek szerint Kiskapus közelében akarják felépíteni, azonban a végleges helyet az e célra kiküldött szakértők véleményének meghallgatása után a kereskedelmi és iparminiszter a hadügyminiszterrel együtt fogja megállapítani. A társaság végleges megalakítása már a közeli napokban megtörténik, az építési és felszerelési munkálatok pedig legfeljebb két év alatt befejezést nyernek.

Elmarad, az aradi izzó-lámpagyár árverése. Aradról jelentik: Régebbi idő óta ismeretes, hogy az aradi Glória izzó-lámpagyár fizetési nehézségekkel küzd. A hitelezők a bíróság útján érvényesítették követelésüket, s az aradi törvényszék tegnapi ki is tüzte az árverést az izzó-lámpagyár ellen. Az árverést azonban nem tartották meg, mert a tulajdonosok ma délben mintegy 500 ezer lejt kifizettek a hitelezők kezéhez, akik elálltak az árveréstől, s újabb fizetési haladékot adtak a gyárnak.

A mai valutapiac

A mai napon továbbra is szilárd volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák shilling 30.30—30.40, magyar korona 335—340, cseh korona 6.35—6.40, francia frank 11.50—11.60, svájci frank 41.70—41.80, dollár 215.00—217.00, angol font 1034—1038, olasz lira 8.85—8.90.

Devizapiac március 28-án:

Bukarest. Devizák: Páris 11.48, Berlin —, London 1030, Newyork 216.00, Róma 885.00, Zürich 41.50, Bécs 30.00, Prága 6.38.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 12353—123.50, Amsterdam 206.85—206.82, Newyork 518.53—518.65, London 2479.00—2479.00, Páris 2742.50—2735.00, Milánó 2120.00—2122.50, Prága 1537.50—1537.00, Budapest 72.00—72.00, Belgrád 830.00—830.00, Bukarest 241.50—242.50, Varsó 100.00—100.00, Bécs 73.00—73.50.

Párisi tőzsde: Bukarest 9.05.

Ha fáj a feje és szédül, ha mellszorulást és szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferencz József” keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferencz József-víz remek természetalkotta hashajtó. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 11

Olaszországban csökken a bankjegyforgalom és növekszik a drágaság. Romából jelentik: Egy év alatt az olasz lira közel 20 százalékkal esett. Ezzel együtt jár természetesen az élet megdrágulása Olaszországban. Ez annál feltűnőbb, mert a hivatalos olasz jelentések szerint a kereskedelmi mérleg állandóan javult, az államháztartás teljes egyensúlyban van, sőt a jegyforgalom is állandóan csökken. A február havi kimutatás alapján 127 millió lírával csökkent a jegyforgalom, ugyanekkor pedig az utóbbi nyolc hónap alatt az előirányzott állami bevételek 139 millió lírával emelkedtek. Emelkedett a kivitel is, míg a behozatal nem mutat eltérést az elmúlt év eredményeivel szemben.

Ha művészi kíváncsi a fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermelt, asztalosok furnírszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Arta apr. 5-én megnyíló kiállítására

eladásra szánt antikvált butorok, porcellánok, üvegk, ezüst tárgyak, textiliák, művészi festmények valamint egyéb antikvitások és műtárgyak bejelenthetők **április 3-ig**

Cluj, Str. Avram I. 3., mindennap 9—1-ig és 3—8-ig

Kényelmes
tartós
munkát
készít

KOHÁNYI
kártyás
Str. G. Baritiu (Malom-u.) 12

Busvéli nagy elárusítás

feltűnően olcsó árakban megkezdődött

**Heller,
Weisz &
Molnár**

divatáruházában, Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 6.

Az összes raktáron levő anyagok um.

**szövetek, selymek,
mosó- és bé és árak
vásznak, chiffonok**

legolcsóbb árakban lesznek árusítva!

Köhögés, torokfájás rekedtség ellen

biztos hatású a legmodernebb összetételű, jóízű és olcsó gyógyszer a

Síromalt

Tartalmaz nemcsak köhögés, rekedtség stb. elleni gyógyszereket, hanem egy kiváló tápértékű malátakivonatot is, ami által az összes hasonló gyógyszereknél hatásosabb.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

A D
Kolozsvár
után 4 óra
pálya: KKAS
után kerül e
tatea mérköz
Nagyvára
Nagyváradon
mérközéstől f
zöleg Bihorul
Szatmár.
Nagyszal
várad).

Arad. GL
Piski. Si
K

Bécs. Ha
klub—Zideni

SZINE

Altona. (Zekas Imre. Színházban.) bemutatója kell állapítani, viszont Ezzel a színpad egyébként ke és majdnem közönség meg egész szindar szokatlansága nyilvánosház szik az egész nek a normá bizonyos mér ürességét és megjelentése figyelmét. El egy rumtól ő tiszté és az ő abnormitás, fojtó köde le László játszo Kitinó kara László egy le madik szerep említeni, Kö fojtó atmosz megnyugtató Lili a nyíl Aranka a ga leány, Izso é és Hoykó m

Mag
Vasárnap d. u
méréske
Vasárnap este
ség, 6 o
des hely
Vasárnap este
(20-adsz
szünetbe
Hétfőn fél 8-k
bérlet 9
Hétfő es e fél
(Gold F
vanyai,
sorozat

SPORT

A mai sportprogram

Kolozsvár. Nagypálya: Victoria—KAC délután 4 órakor, előzőleg Akademia—CFR. CFR pálya: KKASE—KMTE délután 2 órakor. Azután kerül eldöntésre a Haggibbor—Universitatea mérkőzés.

Nagyvárad. A bajnokság derbije zajlik ma Nagyváradon a Törekvés és a NAC között. E mérkőzéstől függ a nagyváradai bajnokság. Előzőleg Bihorul—Sámson kerül eldöntésre.

Szatmár. SzSE—Törekvés (Szatmár).

Nagyszalonta. NSC—Egyetértés (Nagyvárad).

Arad. Gloria—CFR—ATE.

Piski. Simeria—AMTE.

Külföldi eredmények:

Bécs. Hakoah—Rapid 4:1 (1:0). — Sportklub—Zidenice (Biro) 3:2 (2:1).

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Altona. (Dráma négy felvonásban, írta Fazekas Imre. Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban.) Amit Fazekas Imréről drámája bemutatója alkalmából mindenekelőtt meg kell állapítani, az az, hogy mondanivalója semmi sincs, viszont színpadi érzéke nagyon sok van. Ezzel a színpadi érzéssel tudja elérni azt, hogy egyébként kellemetlen, legtöbb esetben hazug és majdnem mindig színpalhasogató drámáját a közönség mégis érdeklődéssel nézte végig. Az egész színdarab mozi- és drámaszerűsége, a miljö szokatlansága és merészsége (egy kikötőben nyilvánosházban, leánykereskedők között játszik az egész darab) és a szereplő személyeknek a normális egészségtől messzelelő lénye bizonyos mértékig el tudta feledtetni a darab ürességét és hazugságát. Az abnormális emberek megjelentése mindig le tudja kötni a szemlélők figyelmét. Ebben a darabban pedig a főszerep egy rumtól örült, lezullott, kicsapott tengerész-tiszté és az összes többi szereplők fölött is az abnormitás, az örület, vagy gazság valami fojtó köde lebeg. A tengerésztisztet Kemény László játszotta igen sok erővel és sikerrel. Kitiűnő karakterfigurát mutatott Mihályffy László egy leánykereskedő szerepében. A harmadik szereplő, akit nagy dicsérettel kell megemlíteni, Könyves Tóth Erzsébet volt. A színdarab fojtó atmoszférájában ő képviselte az egyetlen megnyugtató üdéséget. A többi szereplők: Poór Lili a nyilvános ház tulajdonosa, Laczkó Aranka a gazdasszony, Marsi Gizi egy bukott leány, Izsó és Leövey leánykufár szerepekben és Hoykó mint fiatal tengerészkadét jók voltak.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. 3-kor: Délibáb (Ujdonság, 5-ödször mérsékelt helyárral, sorozat 131)
 Vasárnap este fél 6-kor: Postás Katka (Operettujdon-ság, 6-odszor, Bana 8-ri vendégjátékával, rendezés helyárral, sorozat 132)
 Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A nótás kapitány (20-odszor, R. Halász Baba vendégjátéka, bérlet-szünetben, sorozat 133)
 Hétfőn fél 8-kor: Altona (Ujdonság, 3-adszor, napi-bérlet 93 sz. A, sorozat 134)
 Hétfő este fél 11-kor: A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Ferenc telepátikus és szuggesztív mutat-ványai, az előadás alatt az ajtók zárva lesznek, sorozat 135)

Péntek: Szegény gazdagok (Jókai-est, először, premiérbérlet 49 szám, sorozat 140)
Szombat d. u. 3-kor: Lumpacigig Vagabundus és a három jómadár (Mérsékelt helyárral, sorozat-szám 141)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Vasárnap, 29-én. Kean. (Lángész vagy örület.) Szenzációs dráma 9 felvonásban, Dumas regénye után. Főszerepben Mosjoukine, Liseno és Coline.

Hétfő, március 30. **A második feleség.** Hatalmas dráma egy család életéből, 7 felvonásban, Sir Arthur Pinero (the second Mrs Tanqueray) híres regénye után. Főszerepben P. Menichelli, Licio Pavanelli.

Uránia-mozgó. Vasárnap, márc. 29. Robinson Crusoe. Hatalmas szenzációs dráma 8 felvonásban. Főszerepben Claude Meralle és M. Dani.

Hétfő, március 30. **Premier. Wronsky nővérek.** Rendkívüli megható tragédia 6 felvonásban. Arcutbnsew regénye után. Főszerepben Vera Karoli, Polonsky.

Apollo-mozgó. Vasárnap, március 29. Maciste revanşa. Borzalmas kaland- és büntügyi dráma 5 felvonásban. Főszerepben az erő királya Maciste.

Hétfő, március 30. **Fabiola.** Történelmi dráma 5 felvonásban, Fausto Salvadon Wiseman kardinalis regénye után. Főszerepben Amleto Novelli, Livio Pavanelli.

Kalap kereskedők figyelmébe!
 650 db férfi- és diva-kalap iparmegszűnés miatt, gyári áron alul azonnal eladó.
 Részletekben is.
Alt M. kalapos — Arad,
 Bal. Regele Ferdinand Boros Béni-tér)

Hatásos szerek. Nem mulaszthatjuk el a tisztelt hölgy világunk ajánlani a **Dr. BIRÓ-féle** (törvényesen védett) **Havasi Gyopár Crémet** és a hozzátartozó piperezereket. Ezek rostanában a legjobb és leghatásosabb szénipiszterek. Olvasó hölgyeink közül is többen kipróbálták és véleményük az, hogy ez krém széplő, májfolt és egyáltalán mindenféle bőrkiütések ellen felfülmáhatatlan. Ismerrő a hölgyek piúságát, teljes meggyőződéssel ajánljuk, mert ez által szíveséget akarunk teálni hölgyeinknek. **Dr. Biró-féle Havasi Gyopár krém** nagy tégely 25 lej szappan .. 22 lej puder .... 20 lej mosdóvíz .. 25 lej
Főraktár: dr. Biró gyógyszerár, Cluj.
 Valamint minden gyógyszerárban és drogerisban kapható. Lloyd 3867

Naranes jaffai és olasz
Citrom olasz
 Kapható
LÉB Fivéreknel,
 Cluj. — Telefon 471.

Leégés
 után visszamaradt áruk majdnem **ingyen**
 árusítanak el e hó 30-tól kezdve **Sárga Gergely utóda** cégnél, Cluj, Cal. R. Ferdinand 8. (volt Wesselényi-utca)
 Lloyd 8578

Vasárnap
 folyó hó
29-én
 egész nap nagy
Kiállítás
SZABÓ JENŐ
 divatkülönlegességek
 nagy-
 áruházában.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3-4, vastagabb betűve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény.
Apróhirdetések díja előre fizetendő

tejjel kapható husvára is, ugyszintén egyéb tejtermékek. Elek („Aurora“ laptarie) Sulutiu (Viz-utca) 8. 8763

Cséplogarnitúra 8-10 lóerős benzinnmotorral eladó. Cim: Friedmann, Valea-Mare, Posta Borodul mare. 8785

HUNWALD

Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147.

Üvegesiszolda és tükörfőgyár. Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újrafoncsorozása 1067

Zsidó fiatalember lakást és kosztot kap Egyetem-utca 5, a. 3.

Elegánsan butorozott különbejáratu szoba fürdőszoba használatba, belvárosban fiatal házaspárnak esetleg két fiatal embernek kiadó. Cim a kiadó n.

„Die Talmud Torá in Dicioșnișmartin sucht für sofort, einen intelligenten unterrichten kann. Offerte an Raabiner Krausz.“ 8787

Sadchenek tudassák címüket a kiadóhivatallal. 8791

Kiadó május 15-re új házban 2 szoba, konyha mellékhelyi égekkel. Értekezni Nagy, Tordai-ut 27

Eladó íróasztal, fehérkőis falószoba, ebédlőasztal Str Tebei (v. Sándor László) 9. 8795

Üzletberendezés és helyiség eladó Fő tér 22. Udvari bodega 8783

Szódavégépet üvegekkel, vagy anélkül, használni, jó állapotban vannak. Árjában atokat „Szikvizgyár“ jellegre a kiadóhivatallalba kérék. 8788

GENTLEMAN

kész férfiruha, angol szabóság és férfidivat

Legolcsóbb bevásárlási forrás. Cal. Reg. Ferdinand (Szép-utca sarok) Renner-palotával szemben. L. 3247

Mindenhol csak

eredeli
CZELL-sört
és
LUTHER-sört
kérjen.

Telefon 516

Mosse 1155

Főraktár:

Ciment, Dukász & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

Hamburg--Amerika

Linie United American Lines

Rendes és közvetlen járatok:

Hamburg, Cherbourg, Bologne, Southamptonból

Canada,

Délamerika - Észak-amerika, Cuba, Mexiko,

Keletázsia és Nyugat-indiába

Felvilágosításokat mindenkor ad a romániai vezérképvislet:

Lazar H. Lazarovitz

Timisoara, Strada Mercy No 2. - Telefon 16-58, valamint fiókjai: Bukarest, Calea Grivitei No 183, Cernauți, Str. Regina Maria 9, Arad, Str. Eminescu 12, Lloyd 3184 Oradea-Mare, P. Mihai Viteaz 5.

Sürgönycim: Lazarovitz.

Az Első Romániai Selyemgyár

S. Trebitsch & Sohn - ajánlja tisztaselyem gyártmányait

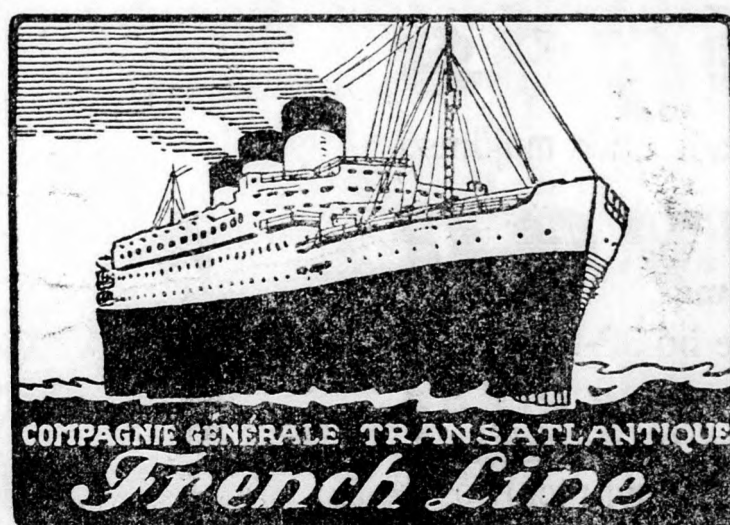
Crepe de chin, Crepe marocain, Charmeuse, Charmante, Satin de chine, Musszelin duchesse, Imperial duchesse, Takarólevantin, Takaróatlasz 180 cm., Ponge, Mosóselyem, Nyersselyem, Brokátok, Nyakkendőszövetek, Fantázia-zsebkendők stb. Rendelések a gyár irodájához (Bucuresti, Str. Soarelui Nr. 4.) intézendők. Telefon 44-24 és 76-44.

Rador 2684

Mindenütt kaphatók

Rador

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna
Kolozsvár
sörkülönlegességek
Ursus - Czell sörfőzde Kolozsvár

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
French Line

Luxusutazás - Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York - Canada
Cuba - Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA“ S. A. Bucuresti

Pasagiul Comédia.

Táviratcim: Transatbuc.

Rador 2590

Pályázat

A targonmuresi izr. hitközségnél betöltendő שוחט ובודק ובעל קוראן ערבית aki egyben שוחט ובודק ובעל קוראן ערבית állása a ezzel pályázatot hirdet.

Fiatal, kis családú, zöreeleg képzett, jéhangú és 3 elismert rabbi képesítésével bíró pályázók, akik elsőrangú munkasörök és román állampolgárok, küldjék be ajánlataikat április 25-éig a lulirott hitközség címére. Az állás azonnal elfoglalandó. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltség csak a próbaszék lére meghívottaknak lesz megtérítva.

I. r. Hitközség Targonmures (Marosvásárhely).

Bretter Vilmos, elnök.

Vaságyakat

kórbázak és intézetek részére, üzleti célú, redőnyöket, gépes és önműködő pelletezőket, épület- és mulakatos munkákat a leglesőbb n szállít

Izsák Antal lakatos, Cluj,

Str Gh. Baitiu No 12. (volt Malom-utca) R. Mosse 1211

MECHANICA

papirfeldolgozó vállalat

Timisoara II. - Titu Maloiescu 1.

Ajánlja készítményeit ugymint: Papirtrombiók, tombolajegyek, legyezök, juxsapkák, serpentin, Konfetti stb. Vezérképvislő kerestetik: Kolozs, Bihar, Szatmár, Máramaros és Besztercenaszód megyékre, egy másik Arad, Hunyad és Alsófehér megyékre. Csak jól bevezetett kereskedők, kik utaztatnak is, lesznek figyelembe véve.

Lloyd 8493

Ürdeszen az Uj Keletben!

Szerkesztős hivatal és Cluj-Kolozsvár L. Pop. (Brassay-utca) Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal Zs. N. Sz.

Kéziratok kiadóhivatalunkba küldendők. Kéziratunk v.

1925 március

(Jeruzsálem) Lőrincz gróf, az angol csatlakozott együtt tette

Nápolyban fogadott, amely lacióért való válaszában kib támoatja a csak, hanem a A jeruzsálemi lektuális közp bok nagy rész sokan együtt érkezését. A a tüntető ke viselnek.

Az egyet Weizmann el Herbert Sam nevében tart lord Balfour méltóságát f

Március h egyetem jelen nyitó ünnepe az egyetem sz zik, hogy nem de a saját és vélyesebb üdv bécsi cionista intézett emel Stross alexan ünnepegen va köztársasági k

A világ

Az olasz fogja képvisel Dante Lottes képviseletében A zsidó képviseleteti m dötségnak dr horn és Her száznegyven szágból. Jeruz kult az akadé Agudat talm tület belép a

A zsidó c lemben a hébe diszkögyülest tartott lendül korszakos hat tette, hogy az Isztina földj és minden s sulyozta, hog fognak dolgoz gezni azok, a a héber nyelv nyelven irták új szempontja

A bécsi Strisover b viseltette mag

Az anticio megragadott tása alkalmaz a rémhír, a nyugtalanságr